

nr. 13 uden for tillægsbetænkningen af finansministeren (se sp. 4707) og ændringsforslagene nr. 1527-1530 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1531 forkastedes med 98 stemmer mod 61.

Ændringsforslagene nr. 1532 og 1533 vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter at forhandlingen om og afstemningen over ændringsforslagene er tilendebragt, skal jeg afbryde forhandlingen om finanslovsforslaget, idet dette som helhed vil komme til forhandling i et møde i morgen, fredag.

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Om inddrivelse af underholdsbidrag m. v.) og

forslag til lov om udvidelse og ombygning af institutionerne ved forsorgscentret for Sydøstjylland m. v. (Brejning).

Medlem af folketinget Thisted Knudsen har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren under henvisning til den saglige kritik medvirke til, at den nye karakterskala, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse af 4. december 1963, gøres til genstand for fornyet overvejelse, og at dens ikrafttræden eventuelt søges udsat?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Socialministeren (Bundvad): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Om inddrivelse af underholdsbidrag m. v.)*.

Baggrunden for lovforslaget er et ønske fremsat af det folketingsudvalg, som har behandlet det her i tinget fremsatte forslag til lov om inddrivelse af underholdsbidrag.

Efter dette lovforslag skal underholdsbidrag, som har været forfaldne i mere end 5 år, ikke kunne inddrives ved pålæg om løntilbageholdelse eller ved afsoning. Folketingsudvalget har imidlertid givet udtryk for, at denne regel ikke bør medføre en begrænsning i adgangen til at inddrive de bidrag, som er blevet udlagt forskudsvis af det offentlige, ved løntilbageholdelse. Det foreliggende forslag går derfor ud på, at bestemmelsen i forsorgslovens § 97, som henviser til inddrivelseslovens regler, ændres således, at de forskudsvis udlagte bidrag i 20 år kan inddrives ved løntilbageholdelse.

I lovforslaget er endvidere optaget en bestemmelse om, at forsorgslovens § 102, stk. 3, ophæves. Efter denne bestemmelse kan det bidrag, som kan pålægges en fader i anledning af en fødsel, ikke udbetales forskudsvis af det offentlige, når fødslen uden betaling finder sted på rigshospitalets fødeafdelinger eller på fødselsanstalten i Jylland. Da fødsel også på andre hospitaler og sygehuse nu er gratis for sygekassemedlemmer, er det ikke nogen særlig fordel, at fødsel foregår på rigshospitalet eller på fødselsanstalten i Århus. Der er derfor ingen grund til, at bidrag i sådanne tilfælde ikke skulle kunne udbetales forskudsvis, og bestemmelsen herom foreslås derfor ophævet.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Jeg har endvidere den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om udvidelse og ombygning af institutionerne ved forsorgscentret for Sydøstjylland m. v. (Brejning)*.

Jeg tillader mig at fremsætte lovforslaget nu, selv om jeg på grund af det sene tidspunkt ikke forventer, at lovforslaget kan færdigbehandles i indeværende samling. Forholdene på centralinstitutionen i Brejning er imidlertid af en sådan karakter, at en ansvarlig socialminister ikke kan undlade snarest muligt at lade bestyrelsen for statens åndssvageforsorgs indstilling om forbedring af de bygningsmæssige forhold gå videre til det høje ting.

Dansk åndssvageforsorg har i dag en alvorlig pladsmangel, og en væsentlig del af de pladser, der findes, er ganske utids-

[Socialministeren.]

svarende i hygiejnisk, behandlingsmæssig og menneskeværdis henseende, og dette gælder i særdeleshed institutionen i Brejning.

Lovforslaget må i øvrigt ses som et led i den udbygning af åndssvageforsorgen, som var tilsigtet ved loven af 5. juni 1959 om forsorgen for åndssvage og andre svagt begavede, og som foreløbig på lovgivningsområdet har givet sig udtryk i loven af 11. juni 1959 om udbygning og ombygning af åndssvageinstitutionen Lillemosegård med Gammellosehus og de 2 love af 16. juni 1962 om udvidelse og ombygning af institutionerne ved forsorgscentret i Sønderjylland og om opførelse af skoler under statens åndssvageforsorg.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har bestyrelsen for statens åndssvageforsorg på grundlag af planlægningsudvalgets betænkning, der er omdelt til de ærede medlemmer af folketinget, stillet forslag om nybygninger og ombygninger ved centralinstitutionen i Brejning til et samlet beløb af ca. 50 mill. kr., strækkende sig over en byggeperiode på 10 år. Dette forslag følger samme retningslinjer, som lå til grund for loven om udbygning af institutionerne i Sønderjylland, idet man tilsigter at skabe den nødvendige, tidssvarende centralinstitution til betjening af forsorgscentret for Sydøstjylland.

Da imidlertid rammerne for den offentlige byggevirksomhed i 3 års perioden 1963-64—1965-66 er meget stramme og kun giver mulighed for en relativt beskedne påbegyndelse af de meget omfattende byggeplaner for forsorgscentret, har jeg fundet det rigtigst på nærværende tidspunkt kun at stille forslag om en bevilling på 15 mill. kr. til påbegyndelse af de allermest påtrængende byggearbejder og har samtidig anmodet bestyrelsen for statens åndssvageforsorg om at arbejde videre med og ajourføre planerne for centralinstitutionens fulde udbygning med henblik på, at der om et par år bør fremsættes ændringsforslag til loven om den resterende udbygning af forsorgscentret. Men jeg er selvsagt villig til at drøfte med det folketingsudvalg, som jeg forventer nedsat om lovforslaget, om man allerede på nærværende tidspunkt bør lovfæste den

forestående udbygning i større omfang end foreslået.

Til lidt nærmere belysning af centralinstitutionens forhold kan jeg oplyse, at professor Chr. Keller i 1899 skabte den såkaldte Kellerske Anstalt beliggende i Brejning på et smukt areal ned til Vejle Fjord. Institutionen er udvidet mange gange, således at belægningen f. eks. har været oppe på 1.600-1.700 patienter, men nu er på godt 1.500.

Denne „anstalt“ var ikke blot landets største, men vist også landets mest kendte institution for åndssvage. I dag karakteriserer åndssvageforsorgens ansvarlige bestyrelse denne institution som forældet, nedslidt og uanvendelig til åndssvageforsorgens nuværende formål, og jeg føler mig overbevist om, at hvis folketingsudvalget skulle ønske at aflægge et besøg i Brejning, så vil også udvalget helt blive overbevist om nødvendigheden af, at der foretages en meget omfattende ajourføring af institutionen.

Der er intet mærkeligt heri. Huse bygget omkring århundredskiftet til et forsorgsformål, som er væsentligt fra det sigte, man har i dag, er naturligvis uegnede til et moderne arbejde, ikke mindst når man tager i betragtning, hvilket slid disse huse har været udsat for bl. a. i form af overbelægning. Overbelægningen har mange steder i årevis været mere end 100 pct. Som konkret eksempel kan nævnes, at der i Brejning er afdelinger, som i 1899 blev bygget til 85 patienter, men som endnu i dag er og igennem mange år har været belagt med 185 patienter. I disse bygninger og i mange andre af åndssvageforsorgens huse er forholdene i dag af en sådan art, at man ikke kan være dem bekendt.

Man arbejder i disse år med et optimistisk sigte inden for åndssvageforsorgen. Ikke mindst synes der at være meget store muligheder i de bestræbelser, der udfoldes for at give de åndssvage friere forhold ude i samfundet, hvor i øvrigt delprocesser inden for moderne industriproduktion har vist sig at være velegnet for deres arbejdskraft. Men det må ikke glemmes, at en væsentlig del af åndssvageforsorgens klientel er meget dårlige patienter, som må indlægges for deres egen og for deres familiers skyld.

[Socialministeren.]

Disse patienter må behandles under for- svarlige forhold, og åndssvageforsorgen må på stedet kunne tilbyde den enkelte den rette behandling, undervisning, oplæring og beskæftigelse.

Bestyrelsens indstilling går som nævnt ud på en fuldstændig sanering af institu- tionens forhold. Samtidig med at man byg- ger nye bygninger til en stor del af patien- terne og benytter de gamle patientbygning- er til undervisnings- og beskæftigelsesfor- mål, tænkes patienttallet nedsat fra ca. 1.500 til ca. 750, således at institutionen får en mere rimelig størrelse beregnet til at dække det behov for pladser på en cen- tralinstitution, som findes inden for for- sorgscentrets geografiske område. Jeg tror ikke, at disse planer er for vidtgående, men da behovet for investeringer i ånds- svageforsorgen — også andre steder end i Bregning — er meget stort og den offent- lige byggevirksomhed i de kommende år må holdes inden for begrænsede rammer, har jeg fundet det rigtigst kun at stille forslag om en påbegyndelse af saneringen, der især tager sigte på erstatningsbyggeri for nogle af de bygningsmæssigt allerdår- ligste patientafdelinger i Bregning. Da der imidlertid er en stor udvikling i gang med hensyn til patientbehandling og undervis- ning af åndssvage patienter, har jeg sam- tidig med fremsættelsen af nærværende for- slag anmodet bestyrelsen om at arbejde videre med og eventuelt ajourføre det i planlægningsudvalgets betænkning skitse- rede forslag til total udbygning af central- institutionen, som jeg mener at vi i alle tilfælde må vende tilbage til i løbet af et par år.

Åndssvageforsorgen har for hele landet ventelister, hvorpå der bl. a. er opført mellem 600 og 700 børn, hvis forbliven i egne hjem ofte er helt uforsvarlig, og som for tiden må vente i årevis på indlæggelse. Når dertil kommer, at de pladser, der findes på institutionerne, i stort omfang er ganske utidssvarende, er det indlysende, at det vil koste mange penge at bringe dette i orden. Men det må gøres for at op- fylde vore forpligtelser over for den del af samfundets medlemmer, som er åndssvage. At dette er samfundets pligt, fremgår også af forsorgslovens positive bestemmelser om,

at staten skal drage omsorg for opdragelse, underhold m. v. af de åndssvage og sørge for, at de hertil nødvendige institutioner findes i tilstrækkeligt antal.

Med disse bemærkninger anbefales lov- forslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 29. marts, kl. 13 med følgende dagsorden.

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folke- tingsmand Rimstad.*
- 2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræde- ren for folketingsmand Rimstad.*
- 3) *Tredje behandling af:*
Forslag til normeringslov for finansåret 1963-64.
- 4) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.
- 5) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om opførelse af et stats- hospital i Thorshavn.
- 6) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om husmoderafløsning.
- 7) *Fortsettelse af tredje behandling af:*
Forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1963 til 31. marts 1964.
- 8) *Første behandling af:*
Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

Mødet hævet kl. 16⁵⁰.

86. møde.

Fredag den 29. marts kl. 13.

Formanden: I skrivelse af 28. d. m. anmoder udenrigsministeren om, at der af folketinget må blive foretaget valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til Europarådets rådgivende forsamling til forsamlingens 15. ordinære samling, der ventes at træde sammen den 6. maj 1963.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Rimstad.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik derefter til:

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Rimstad.

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Kontorchef Else Gregersen, Holte, vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til normeringslov for finansåret 1963-64.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 115) findes i tidenden sp. 4591, lønningsudvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 591).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Grøndahl: Allerede sidste år såvel som i år ved første og anden behandling af normeringslovforslaget udtalte jeg mit partis betænkelighed ved disse opnormeringer, der kunne virke som lønglidning. Men jeg

udtalte også samtidig som mit partis indstilling; at hvis tjenestemændene ifølge lønningsloven havde krav på disse opnormeringer, så skulle de også have det. Efter anden behandling den 26. marts i år, hvor den højtærede finansminister i sin svartale til mig udtalte, at de i normeringslovforslaget foreslåede opnormeringer ikke kunne karakteriseres som lønglidning, da de var begrundet i lønningsloven, har jeg drøftet spørgsmålet såvel med den højtærede finansminister som med flere fremtrædende og erfarne medlemmer såvel af lønningsrådet som af lønningsudvalget og har derved erfaret, at lønningsloven af 1958 hjemler en vis ret til opnormering af tjenestemænd. I konsekvens af det oplyste og i konsekvens af det løfte, jeg gav ved anden behandling, er vore betænkeligheder veget for disse retmæssige krav; og de uafhængige vil derfor ved tredje behandling kunne stemme både for dette og det følgende lovforslag på dagsordenen.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg kan måske først rette en tak til det ærede medlem hr. Grøndahl for de udtalelser, han nu fremsatte.

Ved lovforslagets anden behandling blev der stillet mig nogle spørgsmål om, hvilke udvidelser af personalet i monopoltilsynet de nye prislove ville medføre. Jeg måtte dengang bede om frist til tredje behandling med besvarelse af disse spørgsmål.

Jeg kan nu sige, at den normering af en kontorchef for monopoltilsynet, som der er tale om i lovforslaget, ikke betyder en udvidelse af antallet af kontorer under monopoltilsynet. Det forholder sig således, at en af kontorcheferne fungerer som underdirektør, og det er nu meningen at normere en ekspeditionssekretær, som har ledelsen af hans kontor, til kontorchef, idet dette kontor vil få mere arbejde ved den ændring i prislovgivningen, som har fundet sted. Gennemførelsen af de nye prislove forventes at medføre en forøgelse af arbejdet i det hele taget. Hvor stor den nødvendige personaleforøgelse vil blive, kan ikke overses på nuværende tidspunkt, men man anslår, at de merudgifter, der kan blive tale om, vil andrage mellem 200.000 kr. og 300.000 kr. årlig bl. a. til aflønning af nogle nye prisinspektører.